

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Факультет економіки та управління**

Кафедра підприємництва і торгівлі

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура»
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальностей 075 «Маркетинг»
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Тернопіль - 2022

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальностей 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль: ЗУНУ. 2022. 42 с.

Укладачі:

Собко Ольга Миколаївна, доктор економічних наук,
завідувачка кафедри підприємництва і торгівлі
Сняк Галина Іванівна, кандидат економічних наук,
доцентка кафедри підприємництва і торгівлі
Бойчик Ірина Михайлівна, кандидат економічних наук,
доцентка кафедри підприємництва і торгівлі

Рецензенти:

Окрепкий Ростислав Богданович, кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу
Західноукраїнського національного університету
Баліцький Руслан Йосипович, керуючий Територіальним
відокремленим безбалансовим відділенням № 10019/02
філії «Тернопільське обласне управління АТ «Ощадбанк»

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі
протокол № 11 від 10 травня 2022 р.

Відповідальна за випуск,
завідувачка кафедри підприємництва і торгівлі

Ольга СОБКО

ЗМІСТ

	ст.
1. Мета та завдання вивчення дисципліни.....	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	6
3. Структура залікового кредиту (для студентів денної та заочної форм навчання).....	10
4. Методичні вказівки до проведення практичних занять.....	12
5. Тестові завдання з дисципліни.....	16
6. Самостійна робота студентів.....	32
7. Тренінг з дисципліни (для студентів денної форми навчання).....	34
8. Комплексне практичне індивідуальне завдання (для студентів денної форми навчання).....	35
9. Методи навчання та оцінювання.....	37
10. Перелік рекомендованої літератури.....	38

1. Мета та завдання вивчення дисципліни

1.1. Мета вивчення дисципліни.

Дисципліна «Ринкова інфраструктура» належить до блоку обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою дисципліни є формування у студентів необхідного рівня знань щодо місця та ролі ринкової інфраструктури у забезпеченні необхідних умов реалізації підприємницької діяльності суб'єктів ринку, базових засад функціонування її основних елементів та забезпечення достатнього рівня компетентностей майбутніх фахівців у науковому обґрунтуванні та прийнятті оптимальних управлінських рішень з питань взаємодії суб'єктів підприємництва з елементами ринкової інфраструктури.

1.2. Завдання вивчення дисципліни полягає у вивченні сутнісних характеристик, концепцій та функцій ринкової інфраструктури; її структури та основних елементів; особливостей їх функціонування та впливу на суб'єкти підприємництва; закріпленні комплексу економічних знань і засвоєнні досягнень теорії та практики управління суб'єктами ринку у їх взаємодії з елементами ринкової інфраструктури.

1.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

1. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
2. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

1.4. Передумовами вивчення дисципліни є попереднє опанування теоретичним і практичним матеріалом таких навчальних дисциплін: економічна теорія, макроекономіка, підприємництво, економіка ринків праці, банківська справа, податкова система, інтернет-маркетинг, менеджмент, маркетинг, маркетингові дослідження та аналітика, економіка та організація торгівлі.

1.5. Результати навчання

1. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
2. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

1.6. Мета та завдання лекційних занять

Метою лекційних занять є ознайомлення студентів з головними теоретичними аспектами функціонування ринкової інфраструктури, існуючим досвідом організації діяльності її елементів та механізмом впливу на ринкове середовище бізнесу.

Завданням проведення лекційних занять є:

- ознайомлення студентів відповідно до програми і робочого навчального плану дисципліни з основними теоретичними аспектами курсу;
- формування у студентів цілісної системи теоретичних і практичних знань з дисципліни «Ринкова інфраструктура».

1.7. Мета та завдання проведення практичних занять

Метою практичних занять є формування у студентів умінь щодо оцінки міри впливу елементів ринкової інфраструктури на ефективність функціонування підприємницьких структур, практичних навичок у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень в умовах ринкової економіки.

Завданням проведення практичних занять є:

- засвоєння і закріплення теоретичних концепцій дисципліни, отриманих на лекційних заняттях;
- формування умінь і практичних навичок щодо визначення міри впливу окремих елементів ринкової інфраструктури на кінцеві показники діяльності підприємницьких структур;
- практичне використання методики розрахунку показників оцінки ефективності функціонування суб'єктів підприємництва, досягнутої внаслідок впливу на них різних елементів ринкової інфраструктури, та вирішення інших прикладних економічних завдань у галузі формування сприятливого середовища бізнесу.

2. Програма навчальної дисципліни Змістовний модуль 1.

Ринкова інфраструктура, її комерційні та некомерційні складові

ТЕМА 1. Сутність та структура ринку

Сутність дефініції «ринок» як категорії товарного виробництва. Еволюція її змісту, суб'єкти та об'єкти ринку. Функції ринку: регулююча, функція стимулювання, розподільча та інформаційна функції.

Класифікація ринків. Поняття про ціну, попит, пропозицію. Види ринків та їх характеристика.

Ринок товарів та послуг. Сутність, структура та тенденції розвитку товарного ринку. Організований та неорганізований товарні ринки.

Ринок капіталу. Характеристика та структура ринків капіталу. Регулятори ринку, їх сутність та функції.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 11, 13.

ТЕМА 2. Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика

Поняття ринкової інфраструктури, еволюція її змісту від командно-адміністративної економіки до вільного ринку. Роль ринкової інфраструктури у забезпеченні ефективного функціонування економіки.

Концепції ринкової інфраструктури: накладних витрат, інституційна, розподільча, маркетингова, логістична.

Ознаки ринкової інфраструктури. Функції ринкової інфраструктури. Макро-, мезо- та макрорівні ринкової інфраструктури, їх характеристика.

Елементи ринкової інфраструктури: інформаційно-аналітична, фінансово-кредитна, матеріально-технічна підсистеми, їх характеристика.

Макроекономічні показники інфраструктури товарного ринку. Показники оцінювання окремих складових ринкової інфраструктури (матеріальної, кредитно-розрахункової, кадрової).

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13.

ТЕМА 3. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Поняття і види товарних бірж. Умови функціонування товарної біржі. Суб'єкти та операції на товарних біржах. Біржовий товар, його особливості. Біржові угоди, їх види.

Поняття торгового дому, його особливості. Основні завдання і функції торгових домів. Структура управління торгового дому. Класифікація торгових домів. Сутність аукціонної торгівлі. Види аукціонів. Порядок проведення аукціонів.

Поняття виставки, її мета. Поняття і цілі організації ярмарків. Риси оптового ярмарку. Класифікація оптових ярмарків. Порядок участі в оптових ярмарках. Виставково-ярмаркова діяльність.

Література: 3, 8, 9, 10, 12, 14, 16.

ТЕМА 4. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення

Рекламна діяльність та її значення у забезпеченні ефективного підприємництва.

Рекламні посередники, їх класифікація та функції. Діяльність рекламних посередників у забезпеченні інфраструктури ринку. Рекламні заходи, сфера їх використання.

Роль маркетингових комунікацій в забезпеченні інфраструктури ринку. Види маркетингових комунікацій. Директ-маркетингові агентства. Інтернет-маркетинг. Рекламні витрати, їх розрахунок.

Зміст персонального продажу, його форми і особливості. Способи комунікацій з покупцями. Показники оцінки діяльності торгового персоналу.

Література: 1, 3, 6, 7, 9, 13, 14.

ТЕМА 5. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Поняття торгово-промислової палати. Цілі і завдання торгово-промислових палат. Принципи і порядок створення торгово-промислових палат. Діяльність Торгово-промислової палати України.

Поняття фондової біржі, основні засади її функціонування. Види фондових бірж. Функції фондової біржі. Типи фондових бірж. Вимоги до фондових бірж. Основні операції, які здійснюються на фондових біржах.

Бізнес-асоціації, їх особливості, функції та завдання. Бізнес-асоціації та напрямки інфраструктурного забезпечення підприємництва.

Громадські об'єднання підприємців, їх види. Напрямки діяльності і завдання громадських організацій у сфері розвитку підприємництва.

Література: 1, 3, 5, 6, 8, 9, 14, 20, 21.

ТЕМА 6. Роль та місце банків в ринковій інфраструктурі

Поняття і базові засади діяльності фінансових посередників в ринковій економіці. Види і функції фінансових посередників.

Роль та місце банків як фінансових посередників грошового ринку. Банківська система як інституційний елемент фінансового ринку. Види банків. Універсальні та спеціалізовані комерційні банки. Інвестиційні банки, особливості їх функціонування. Види діяльності інвестиційних банків.

Функції та операції комерційних банків. Банківські послуги. Формування банківських ресурсів шляхом залучення вільних грошових коштів суб'єктів ринку. Посередництво в кредитуванні та в розрахунках. Трансакційні операції банків. Трансакційні витрати.

Банківські технології. Новітні фінансові інструменти. Цифровий банкінг.

Література: 2, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 17, 19.

Змістовний модуль 2.
Фінансові, інформаційні та матеріальні
елементи ринкової інфраструктури

ТЕМА 7. Небанківські посередники в інфраструктурі фінансового ринку

Особливості функціонування небанківських фінансово-кредитних посередників як елементів ринкової інфраструктури, їх значення та вплив на забезпечення ефективності функціонування підприємницьких структур, організаційні засади діяльності та функції кредитних спілок, лізингових компаній, інвестиційних фондів, інститутів спільного інвестування тощо.

Фінансові компанії. Інститути спільного інвестування, їх види. Поняття і зміст діяльності кредитних спілок як елементів ринкової інфраструктури. Кредитні спілки в механізмі взаємодії з підприємницькими структурами і населенням. Надання кредитних послуг кредитною спілкою.

Поняття лізингу як специфічного виду фінансово-господарських операцій. Особливості та об'єкти лізингу. Сторони лізингових операцій. Види лізингу. Економіко-правові основи лізингової діяльності.

Література: 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18.

ТЕМА 8. Пенсійні фонди та страхові компанії як фінансові посередники грошового ринку

Організаційно-правові засади діяльності, роль та функції пенсійних фондів та страхових компаній як фінансових посередників грошового ринку.

Пенсійні фонди, їх значення та специфіка функціонування як елементів ринкової інфраструктури. Особливості діяльності державних та недержавних пенсійних фондів. Порядок діяльності недержавних пенсійних фондів. Напрямки розвитку пенсійної системи: солідарна система, обов'язкова накопичувальна система, система добровільного накопичення.

Страхові компанії та економічні основи їх функціонування. Види, функції та базові засади діяльності страхових компаній. Типи страхових компаній. Обов'язкове і добровільне страхування. Види полісів компаній зі страхування життя. Страхові ризики та механізм їх мінімізації.

Література: 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 17, 19, 20.

ТЕМА 9. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура

Сутність та зміст консультування. Види консультантів, їх послуги. Зовнішні та внутрішні консультанти, їх переваги і недоліки. Типи організацій зовнішнього консультування.

Консалтинг, його особливості. Суб'єкти управлінського консультування.

Зміст аудит-консалтингу. Послуги аудиторських фірм. Особливості діяльності аудиторських фірм. Кадровий консалтинг, його завдання.

Юридичні послуги, їх класифікація та особливості. Юридичний консалтинг як складова консалтингового сектору економіки. Види юридичного

консалтингу. Особливості підприємницької діяльності у сфері юридичного консалтингу.

Ринок консалтингових послуг в Україні, його стан, особливості і тенденції розвитку.

Література: 3, 5, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 18, 21.

ТЕМА 10. Державні інституції в ринковій інфраструктурі

Державна податкова служба України, загальні принципи її організації. Структура органів податкової служби. Завдання і функції органів податкової служби як елемента ринкової інфраструктури. Митна служба, її роль у розвитку підприємництва.

Державна регуляторна служба України, її завдання і функції. Державна регуляторна політика, її суть і роль у розвитку підприємництва. Дозвільна система і ліцензування. Реалізація державної політики у сфері державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба), її завдання. Безпечність харчових продуктів і ветеринарія. Фітосанітарні вимоги і фітосанітарний контроль. Контроль за додержанням законодавства про захист прав споживачів.

Законодавство про рекламу. Державний ринковий нагляд. Державний нагляд за додержанням технічних регламентів, стандартів, норм і правил.

Контроль у сфері робіт і послуг. Контроль у сфері внутрішньої торгівлі та ціноутворення. Контроль у сфері реклами і дотримання антимонопольного законодавства. Державна служба зайнятості, її завдання і функції в системі розвитку підприємництва.

Література: 2, 5, 6, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 21.

ТЕМА 11. Матеріальні елементи ринкової інфраструктури

Транспортна інфраструктура як специфічна галузь економіки. Критерії віднесення транспорту до елементів інфраструктури. Шляхи сполучення як складова транспортної інфраструктури.

Складське господарство, його мета і функції. Чинники впливу на формування об'єктів складської інфраструктури, тенденції її розвитку. Види складів. Технічні засоби маніпулювання і внутрішнього транспортування.

Галузь зв'язку, її місце в ринковій інфраструктурі. Послуги зв'язку, їх особливості та класифікація. Енергетична галузь як елемент ринкової інфраструктури, її місце в економіці. Особливості енергетики. Структура енергетичної галузі України.

Література: 3, 4, 5, 10, 12, 13, 15, 20.

3. Структура залікового кредиту
(для студентів денної та заочної форм навчання)
Денна форма навчання

№ з/п	Назва тем	Лекції	Практ.	СРС	ІРС	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Ринкова інфраструктура, її комерційні та некомерційні складові</i>						
1.	Тема 1. Сутність та структура ринку	2	2	6	-	опитування
2.	Тема 2. Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика	4	4	6	-	тести
3.	Тема 3. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі	4	4	6	1	ситуаційні задачі
4.	Тема 4. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення	4	4	6	-	опитування
5.	Тема 5. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі	4	4	6	1	модуль 1
<i>Змістовий модуль 2. Фінансові, інформаційні та матеріальні елементи ринкової інфраструктури</i>						
6.	Тема 6. Роль та місце банків в ринковій інфраструктурі	4	4	6	-	ситуаційні задачі
7.	Тема 7. Небанківські посередники в інфраструктурі фінансового ринку	2	2	5	1	тести
8.	Тема 8. Пенсійні фонди та страхові компанії як фінансові посередники грошового ринку	4	4	5	-	тести
9.	Тема 9. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура	4	4	6	1	опитування
10.	Тема 10. Державні інституції в ринковій інфраструктурі	4	4	6	1	тести
11.	Тема 11. Матеріальні елементи ринкової інфраструктури	3	3	5	-	РКР
	Тренінг			4		-
	РАЗОМ	39	39	67	5	-

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва тем	Лекції	Практ.	СРС	ІРС	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Ринкова інфраструктура, її комерційні та некомерційні складові</i>						
1.	Тема 1. Сутність та структура ринку	0,5	0,25	12	-	опитування
2.	Тема 2. Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика	0,5	0,25	12		тести
3.	Тема 3. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі	1	0,5	14	-	ситуаційні задачі
4.	Тема 4. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення	1	0,5	12	-	опитування
5.	Тема 5. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі	1	0,5	14	-	тести
<i>Змістовий модуль 2. Фінансові, інформаційні та матеріальні елементи ринкової інфраструктури</i>						
6.	Тема 6. Роль та місце банків в ринковій інфраструктурі	1	0,5	14	-	ситуаційні задачі
7.	Тема 7. Небанківські посередники в інфраструктурі фінансового ринку	0,5	0,25	12		тести
8.	Тема 8. Пенсійні фонди та страхові компанії як фінансові посередники грошового ринку	0,5	0,25	12	-	тести
9.	Тема 9. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура	0,5	0,25	12	-	опитування
10.	Тема 10. Державні інституції в ринковій інфраструктурі	1	0,5	12	-	тести
11.	Тема 11. Матеріальні елементи ринкової інфраструктури	0,5	0,25	12	-	тести
	Тренінг			-		-
	<i>РАЗОМ</i>	8	4	138	-	-

4. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема 1. Сутність та структура ринку

Мета: охарактеризувати сутність дефініції «ринок», засвоїти сутнісні характеристики окремих видів ринку – товарного, ринку капіталів, валютного.

Питання для обговорення:

1. Сутність ринку як економічної категорії. Функції ринку.
2. Класифікація ринку.
3. Сутність товарного ринку та його характеристика.
4. Форми і методи регулювання товарного ринку.
5. Ринок капіталів: сутність, структура та методи регулювання.
6. Валютний ринок та його основні суб'єкти.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 11, 13.

Практичні заняття № 2, 3

Тема 2: Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика

Мета: засвоїти сутність та дослідити еволюцію розвитку ринкової інфраструктури, її концепції та сучасні елементи.

Питання для обговорення:

1. Сутність та еволюція поняття «ринкова інфраструктура».
2. Концепції ринкової інфраструктури.
3. Ознаки, функції та рівні ринкової інфраструктури.
4. Елементи ринкової інфраструктури, їх характеристика.
5. Показники оцінювання стану і динаміки інфраструктури.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13.

Практичне заняття № 4, 5

Тема 3: Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Мета: засвоїти особливості функціонування комерційних посередників на ринку та їх роль у розвитку підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Торгові дома, особливості їх функціонування.
2. Особливості функціонування роздрібних торгових підприємств в регіоні.
3. Товарні біржі, їх види, мета і функції.
4. Аукціонна торгівля, її організація та особливості.
5. Виставково-ярмаркова торгівля, її організація.
6. Оптові ярмарки, порядок участі в оптових ярмарках.

Література: 3, 8, 9, 10, 12, 14, 16.

Практичне заняття № 6, 7

Тема 4: Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення

Мета: засвоїти місце та функції рекламних посередників в ринковій інфраструктурі та їх роль у розвитку підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі.
2. Функції рекламних посередників.
3. Види рекламних посередників, їх характеристика
4. Роль маркетингових комунікацій в забезпеченні інфраструктури ринку.
5. Види маркетингових комунікацій.
6. Рекламні витрати, їх оцінка.
7. Зміст персонального продажу, його форми і особливості.

Література: 1, 3, 6, 7, 9, 13, 14.

Практичні заняття № 8, 9

Тема 5: Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Мета: засвоїти особливості функціонування некомерційних посередників та їх роль у розвитку підприємництва.

Питання для обговорення:

1. Торгово-промислові палати, їх цілі в системі ринкової інфраструктури.
2. Фондові біржі як елементи ринкової інфраструктури, основні засади її функціонування.
3. Види фондових бірж та їх функції.
4. Основні операції, які здійснюються на фондових біржах.
5. Бізнес-асоціації, їх особливості, функції та завдання.
6. Громадські об'єднання підприємців, їх вплив на розвиток бізнесу.

Література: 1, 3, 5, 6, 8, 9, 14, 20, 21.

Практичні заняття № 10, 11

Тема 6. Роль та місце банків в ринковій інфраструктурі

Мета: засвоїти особливості функціонування фінансово-кредитних посередників, і банків зокрема, як елементів ринкової інфраструктури, їх значення та вплив на забезпечення ефективності функціонування підприємницьких структур.

Питання для обговорення:

1. Сутність і базові засади діяльності фінансово-кредитних посередників грошового ринку.
2. Роль банків як фінансових посередників в ринковій економіці.
3. Роль та функції банківської системи. Види банків.
4. Організаційно-правові засади діяльності комерційних банків, їх вплив на діяльність підприємницьких структур.
5. Функції та операції комерційних банків.

6. Кредитування комерційними банками суб'єктів господарювання. Роль банківських кредитів у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів ринку.

7. Банківські технології. Цифровий банкінг.

Література: 2, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 17, 19.

Практичне заняття № 12

Тема 7. Небанківські посередники в інфраструктурі фінансового ринку

Мета: засвоїти особливості функціонування небанківські фінансово-кредитні установи в системі фінансового посередництва та механізм їх впливу на діяльність ринкових підприємницьких структур.

Питання для обговорення:

1. Інвестиційні посередники в системі ринкової інфраструктури, їх види.
2. Фінансові компанії: сутність та напрями діяльності.
3. Кредитні спілки та їх вплив на діяльність суб'єктів ринку в Україні.
4. Лізинг як специфічний вид фінансово-господарських операцій.
5. Види лізингу, їх характеристика.

Література: 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18.

Практичне заняття № 13, 14

Тема 8. Пенсійні фонди та страхові компанії як фінансові посередники грошового ринку

Мета: засвоїти організаційно-правові засади діяльності, функції та операції пенсійних фондів та страхових компаній як фінансових посередників грошового ринку, з'ясувати їх вплив на діяльність підприємницьких структур.

Питання для обговорення:

1. Пенсійні фонди, їх значення та особливості функціонування як фінансових посередників ринкової інфраструктури.
2. Напрямки розвитку пенсійної системи України.
3. Страхові компанії, їх типи і характеристика.
4. Компанії зі страхування життя. Перестраховики на ринку страхування життя України.
5. Ризикові страхові компанії, їх види та операції.

Література: 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 17, 19, 20.

Практичні заняття № 15, 16

Тема 9: Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура

Мета: опанувати теоретичні засади функціонування елементів інформаційно-аналітичної інфраструктур ринку, їх значення у розвитку підприємницьких структур.

Питання для обговорення:

1. Консультативна діяльність, її види та особливості.
2. Управлінське консультування та його суб'єкти.
3. Аудит-консалтинг як елемент ринкової інфраструктури, його особливості.
4. Кадровий консалтинг.
5. Юридичні послуги, їх класифікація та характеристика.
6. Ринок послуг юридичного консалтингу.
7. Ринок консалтингових послуг України, його характеристика.

Література: 3, 5, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 18, 21.

Практичне заняття № 17, 18

Тема 10: Державні інституції в ринковій інфраструктурі

Мета: опанувати базові засади функціонування державних інституцій як елементів ринкової інфраструктури та визначити їх роль у створенні умов ефективного функціонування підприємницьких структур і безпеки споживачів.

Питання для обговорення:

1. Державна податкова служба України, загальні принципи організації діяльності та структура.
2. Державна регуляторна служба України, її завдання, функції та механізм функціонування.
3. Дозвільна система та ліцензування.
4. Державна митна служба України, її завдання та функції.
5. Державна служба зайнятості України: завдання та функції.

Література: 2, 5, 6, 9, 11, 15, 16, 17, 21.

Практичні заняття № 19, 20

Тема 11: Матеріальні елементи ринкової інфраструктури

Мета: засвоїти механізм впливу матеріальних елементів ринкової інфраструктури на функціонування суб'єктів господарювання і створення умов для їх ефективноної роботи.

1. Питання для обговорення:

2. Транспортна інфраструктура як галузь економіки, її характеристика.
3. Шляхи сполучення як складові елементи транспортної інфраструктури, їх класифікація та характеристика.
4. Складська інфраструктура, чинники впливу на її формування.
5. Види складів, підходи до їх вибору підприємницькими структурами.
6. Зв'язок як сфера діяльності та його роль у формуванні ефективних комунікацій в економіці.
7. Послуги зв'язку, їх класифікація та особливості.
8. Енергетика як галузь діяльності та елемент ринкової інфраструктури, її особливості.

Література: 3, 4, 5, 10, 12, 13, 15, 20.

5. Тестові завдання з дисципліни

1. Виберіть найбільш точне визначення змісту ринкової інфраструктури:

- а) збірник нормативно-правових актів, які регулюють підприємницьку діяльність;
- б) сукупність матеріальних та грошових ресурсів, які забезпечують нормальні умови для функціонування підприємств;
- в) сукупність об'єктів та інституцій, що забезпечують матеріально-технічні, інформаційні, фінансові та інші умови для розміщення та функціонування господарюючих суб'єктів;
- г) сукупність державних виконавчих органів та органів місцевого самоврядування.

2. Логістична концепція ринкової інфраструктури розглядає її як сукупність:

- а) грошових потоків;
- б) економічних методів впливу на суб'єкти господарювання з боку держави;
- в) суб'єктів різних форм власності, зайнятих у процесі руху товарів;
- г) матеріально-технічних об'єктів, які забезпечують рух товарів.

3. Серед перелічених виберіть не властиві ринковій інфраструктурі функції:

- а) перерозподіл ресурсів між галузями;
- б) перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами ринку;
- в) доведення товарів до споживачів;
- г) доведення до суб'єктів господарювання планових показників з виробництва і реалізації продукції (послуг).

4. За інституційною концепцією розвитку ринкової інфраструктури основною метою останньої є:

- а) формування стійких і ефективних зв'язків між ринковими суб'єктами;
- б) розвиток шляхів сполучення;
- в) пріоритетний розвиток фінансового сектору;
- г) скорочення чисельності управлінського апарату.

5. Мікрорівень ринкової інфраструктури обмежується:

- а) галуззю;
- б) підприємством;
- в) регіоном;
- г) всі відповіді вірні.

6. До ознак ринкової інфраструктури не належать:

- а) об'єкти ринкової інфраструктури є капіталомісткими;
- б) ринкова інфраструктура є мінливою відносно етапів економічного розвитку;

- в) ринкова інфраструктура є безпосереднім учасником процесу виробництва матеріальних благ;
- г) об'єкти ринкової інфраструктури характеризуються колективним одночасним користуванням.

7. Ринкова інфраструктура не включає:

- а) ринок товарів;
- б) ринок праці;
- в) фінансовий ринок;
- г) ринок засобів виробництва.

8. Знайдіть «правильну» пару взаємопов'язаних понять:

- а) вищий рівень розвитку інфраструктури + збільшення витрат виробництва;
- б) більш розвинута інфраструктура + сповільнення розвитку виробництва;
- в) нижчий рівень розвитку інфраструктури + ріст рівня зайнятості населення;
- г) більш розвинута інфраструктура + більше інвестицій.

9. Пріоритетність розвитку ефективного товароруху є властивою для концепції розвитку ринкової інфраструктури:

- а) накладних витрат;
- б) розподільчої;
- в) логістичної;
- г) маркетингової.

10. Не відносяться до стимулюючих факторів виникнення і розвитку ринкової інфраструктури:

- а) роздержавлення власності
- б) запровадження ринкових підходів до ведення господарської діяльності
- в) монополізація різних сфер економіки
- г) формування соціально-орієнтованої економіки

11. За функціональною ознакою ринкова інфраструктура поділяється на:

- а) логістичну і технічну;
- б) загальну і регіональну;
- в) інформаційно-аналітичну, фінансово-кредитну, організаційно-технічну;
- г) інформаційну і фінансову.

12. Серед перелічених виберіть елементи, що не належать до ринкової інфраструктури мезорівня:

- а) внутрішньозаводських транспорт підприємства;
- б) відділення «Укрпошти»;
- в) міськводоканал;
- г) платна ділянка автомагістралі.

13. Не належать до ринкової інфраструктури макrorівня:

- а) банк з іноземним капіталом;
- б) пенсійний фонд України;
- в) обласна клінічна лікарня;
- г) оператор мобільного зв'язку.

14. Формування попиту на товари забезпечують елементи ринкової інфраструктури згідно концепції:

- а) інституційної;
- б) розподільної;
- в) логістичної;
- г) маркетингової.

15. Яке завдання виконує інфраструктура ринку:

- а) формує ринковий попит;
- б) здійснює відбір найефективніших підприємницьких структур;
- в) обслуговує ринок, забезпечує можливості виконання властивих йому функцій;
- г) регулює ціни на ринку.

16. До фінансово-кредитної інфраструктури ринку не належать:

- а) інвестиційні компанії;
- б) пенсійні фонди;
- в) банки;
- г) сервісні центри.

17. Не є елементами ринкової інфраструктури:

- а) товарні біржі;
- б) фондові біржі;
- в) банки;
- г) виробничі підприємства.

18. У складі інфраструктури ринку виділяються такі елементи (підсистеми):

- а) організаційно-технічна
- б) фінансово-кредитна
- в) інформаційно-регулятивна
- г) всі відповіді вірні

19. Товарна біржа - це:

- а) суб'єкт господарювання, що надає послуги в укладанні біржових угод, виявленні попиту та пропозицій на товари, товарних цін, вивчає, упорядковує товарообіг і сприяє здійсненню пов'язаних з ним торгівельних операцій;

- б) багатопрофільна компанія, яка займається торговельно-посередницькою, комерційною, а часом і виробничою діяльністю, пов'язаною, в основному, з обробкою товарів, що реалізуються;
- в) постійно діючі ринки, де купівля товарів здійснюється на основі встановлених номенклатури, обсягу, ціни, термінів і видів доставки;
- г) суб'єкт господарювання, що надає послуги в укладанні біржових угод, виявленні попиту та пропозицій на товари та цінні папери, які вільно обертаються на ринку.

20. Місце для укладання угод, проведення біржових торгів, називається:

- а) біржовою ямою;
- б) біржовим колом;
- в) операційним залом;
- г) всі відповіді вірні.

21. Що з переліченого не належить до основних функцій інфраструктури товарного ринку:

- а) організаційне оформлення комерційно-господарських відносин суб'єктів ринку;
- б) забезпечення юридичного, фінансового, страхового обслуговування суб'єктів ринку;
- в) вивчення кон'юнктури ринку, товарів конкурентів, посередників, споживачів;
- г) відсутність посередництва в реалізації товарів, налагодженні комерційно-господарських зв'язків.

22. Біржі за принципом організації і правовим статусом поділяються на:

- а) універсальні і спеціалізовані, вузькоспеціалізовані;
- б) міжнародні і національні, міжрегіональні та регіональні;
- в) реального товару, форвардні, ф'ючерсні, опціонні, комплексні;
- г) всі відповіді невірні.

23. Особа, яка за комісійну винагороду виступає як агент у стосунках продавців і покупців називається:

- а) агент-збутовик;
- б) брокер;
- в) дилер;
- г) дистриб'ютор.

24. Товарні біржі за характеристиками (асортиментом) біржових товарів поділяються на:

- а) відкриті, закриті;
- б) міжнародні і національні, міжрегіональні та регіональні;
- в) універсальні і спеціалізовані, вузькоспеціалізовані;

г) реального товару, форвардні, ф'ючерсні, опціонні, комплексні.

25. Основною функцією торгових домів є:

- а) торговельно-посередницька;
- б) обслуговуюча;
- в) розрахункова;
- г) інформаційно-посередницька.

26. У світовій практиці виділяють такі основні класи біржових товарів:

- а) речовинні біржові товари, фінансові інструменти, цінні папери, іноземна валюта, ф'ючерсні біржові контракти;
- б) речовинні біржові товари, цінні папери, іноземна валюта;
- в) речовинні біржові товари, цінні папери, іноземна валюта, індекси біржових цін, стандартизовані контракти;
- г) цінні папери, іноземна валюта, сировинні товари, індекси біржових цін.

27. Котирувальна ціна визначається:

- а) способом реєстрації фактичних цін;
- б) способом розрахунку довідкової ціни;
- в) способом розрахунку маржі;
- г) на основі середньої ціни біржових сесій.

28. Аукціонна торгівля – це:

- а) вид ринкової торгівлі, при якій продавець, бажаючи одержати максимальний прибуток, використовує пряму конкуренцію декількох покупців, присутніх на продажі;
- б) вид ринкової торгівлі, яка дає можливість широкому колу виробників, споживачів, посередників вступати в безпосередні комерційні контакти, сприяючи регулюванню попиту та пропозиції, активізації господарської ініціативи сторін;
- в) періодичні заходи, що проводяться за участю представників посередницьких організацій, торгівлі, промисловості, сільського господарства та інших галузей для здійснення купівлі і продажу;
- г) жодна з відповідей невірна.

29. Біржове котирування цін – це:

- а) фіксація фактичних контрактних цін та виведення типової або середньої ціни за біржовими угодами певного періоду;
- б) фіксація фактичних контрактних цін та виведення найбільшої ціни за біржовими угодами певного періоду;
- в) фіксація цін, встановлених Котирувальною комісією;
- г) фіксації фактичних цін та розрахунок маржі за період.

30. Техніка проведення аукціону включає наступні етапи:

- а) підготовка аукціону, огляд товарів, аукціонний торг, оформлення аукціонної операції та передача товару покупцю;
- б) огляд приміщення, аукціонний торг, оформлення аукціонної операції та передача товару покупцю;
- в) підготовка аукціону, огляд товарів, аукціонний торг та передача товару покупцю;
- г) жодна з відповідей невірна.

31. До функцій фондової біржі не належать:

- а) реєстрація угод з купівлі-продажу цінних паперів;
- б) допуск цінних паперів до торгівлі;
- в) оренда брокерських місць;
- г) організація біржових торгів.

32. Оцінка кон'юнктури біржового ринку – це співвідношення:

- а) попиту і пропозиції;
- б) цін продажу та середнього рівня цін купівлі;
- в) кількості покупців та продавців на ринку;
- г) кількості фінансових інструментів в біржовому списку та біржовому реєстрі.

33. Біржовий контракт (договір) – це:

- а) договір купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів, який укладається між учасниками біржових торгів та реєструється фондовою біржою;
- б) договір купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів на організованому та неорганізованому ринках;
- в) договір купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів, який укладається між учасниками біржових торгів;
- г) установчий договір, договір купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів та будь-який інший контракт, що укладається на біржі.

34. Член фондової біржі – це:

- а) юридична особа, яка здійснює операції з купівлі-продажу цінних паперів на фондовому ринку;
- б) будь-яка юридична особа – емітент цінних паперів, яка має намір їх купівлі чи продажу через фондову біржу, і отримала цей статус в порядку, встановленому фондовою біржою;
- в) юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами і отримала цей статус в порядку, встановленому фондовою біржою;

г) будь-яка юридична чи фізична особа, яка здійснює операції з купівлі-продажу цінних паперів на фондовому ринку.

35. Фондова біржа – це:

- а) некомерційна ринкова структура, або частка організованого, регулярно діючого ринку товарів і послуг, у рамках якого здійснюється ряд операцій (перерозподіл капіталів, товарів та інших цінностей);
- б) спеціалізована установа, яка створює умови для постійно діючої централізованої торгівлі цінними паперами шляхом об'єднання попиту, пропозицій на них, надання місця, системи і засобів як для первинного розміщення, так і для вторинного обігу цінних паперів;
- в) постійно діючий ринок для торгівлі цінними паперами, біржовими товарами та іншими фінансовими інструментами;
- г) організаційна форма біржових торгів, яка має технологічні особливості укладання та виконання біржових контрактів (договорів).

36. Торгово-промислова палата – це:

- а) недержавною неприбутковою самоврядною організацією, яка об'єднує юридичних осіб, які створені та діють відповідно до законодавства України, та громадян України, зареєстрованих як підприємці, та їх об'єднання;
- б) некомерційна ринкова структура, або частка організованого, регулярно діючого ринку товарів і послуг, у рамках якого здійснюється ряд операцій (перерозподіл капіталів, товарів та інших цінностей);
- в) асоціація юридичних і фізичних осіб, що здійснює оптові торгові операції на основі стандартів, зразків у спеціальному місці, де ціни на товари визначаються шляхом вільної конкуренції;
- г) багатопрофільна, багатофункціональна компанія або асоціація, яка займається торговельно-посередницькою, комерційною, а часто й виробничою діяльністю, пов'язаною, в основному, з обробкою товарів, що реалізуються.

37. Метою створення торгово-промислових палат є:

- а) сприяння розвитку національної економіки, її інтеграції у світову господарську систему;
- б) отримання прибутку, сприяння підприємницькій діяльності, формування сучасної ринкової інфраструктури;
- в) розвиток торговельних зав'язків між вітчизняними підприємцями та підприємцями зарубіжних країн, формування негативного сальдо платіжного балансу країни;
- г) жодна з відповідей невірна.

38. Яке з наведених тверджень не є вірним?:

- а) Торгово-промислові палати створюються за принципом добровільного об'єднання їх засновників;

- б) Фондові біржі це спеціалізовані установи, які створюють умови для постійно діючої централізованої торгівлі цінними паперами шляхом об'єднання попиту та пропозицій на них;
- в) Основним завданням громадських об'єднань підприємців є зміна діючої системи нормативно-правового регулювання окремих напрямів підприємницької діяльності;
- г) Бізнес-асоціації є організаційно-правовою формою об'єднань підприємств і різновидом господарського об'єднання.

39. До особливостей бізнес-асоціацій належить те, що вони:

- а) є об'єднанням підприємств і одночасно господарським об'єднанням;
- б) незалежні від державних або будь-яких інших структур;
- в) діють в правовому полі та захищають інтереси своїх членів;
- г) усі відповіді вірні.

40. Організаційно-правовими формами об'єднань підприємців є:

- а) асоціація, корпорація, консорціум, концерн;
- б) громадська організація, асоціація, корпорація, консорціум;
- в) товариство з обмеженою відповідальністю, асоціація, корпорація, консорціум;
- г) монополія, асоціація, корпорація, консорціум.

41. Участь у прийнятті рішень в інтересах клієнта, надання необхідної інформації та підготовка ухвалення рішення – це:

- а) маркетингова функція рекламних посередників;
- б) консалтингова функція рекламних посередників;
- в) комерційна функція рекламних посередників;
- г) адміністративна функція рекламних посередників.

42. Розробку плану рекламної кампанії, закупівлю рекламних площ, розміщення рекламного замовлення клієнта – це:

- а) маркетингова функція рекламних посередників;
- б) консалтингова функція рекламних посередників;
- в) комерційна функція рекламних посередників;
- г) адміністративна функція рекламних посередників.

43. Підприємці зацікавлені у високих цінах, а споживачі – у низьких. За допомогою якого механізму вирішується це протиріччя?:

- а) державне регулювання;
- б) зниження попиту;
- в) ринкова конкуренція;
- г) зниження пропозиції.

44. Персональний продаж – це:

- а) вид ринкової торгівлі, при якій продавець, бажаючи одержати максимальний прибуток, використовує пряму конкуренцію декількох покупців, присутніх на продажі;
- б) усне представлення товару в ході бесіди з одним або декількома потенційними покупцями з метою здійснення продажу;
- в) періодичний захід, що проводиться за участю представників посередницьких організацій, торгівлі, промисловості, сільського господарства та інших галузей для здійснення продажу;
- г) вид продаж масових товарів, що здійснюється за описами та зразками.

45. Посередника, який займається реалізацією товару, одержуючи при цьому винагороду з обох сторін, при чому не надає кредиту та не має права власності на товар і не може закінчити угоду без офіційного погодження, називають:

- а) дилер;
- б) брокер;
- в) комісіонер;
- г) дистриб'ютор.

46. Взаємовідносини між рекламодавцем і рекламним агентством регулюються:

- а) контрактом;
- б) планом рекламної компанії;
- в) угодою на виконання робіт (надання послуг);
- г) генеральною угодою.

47. До критеріїв вибору рекламного агентства не належать:

- а) агентство має виробничу базу і самостійно створює рекламу;
- б) агентство має співробітників, які є фахівцями в різних сферах реклами та маркетингу;
- в) агентство є незалежним у виборі засобів поширення інформації;
- г) агентство зорієнтоване на вузький сегмент споживачів реклами.

48. Залежно від масштабів діяльності рекламні агенти поділяються на:

- а) холдингові компанії, що володіють декількома мережами агентств;
- б) загальнонаціональні та міжнародні мережі;
- в) регіональні, місцеві;
- г) всі відповіді вірні.

49. Для інфраструктури товарного ринку характерна класифікація рекламних агентств за такими критеріями:

- а) обсягом послуг, що надаються;
- б) видами послуг;
- в) місцевістю надання послуг;

г) усі відповіді вірні.

50. Прямий маркетинг являє собою:

- а) просування товарів та послуг в мережі Інтернет;
- б) прямі комунікації з покупцем, найчастіше у вигляді індивідуалізованого діалогу з метою отримання негайного відгуку або здійснення угоди;
- в) просування товарів та послуг в мережі Інтернет з застосуванням новітніх маркетингових інструментів, таких як SEO-оптимізація, SMM, чат-боти, контекстна реклама тощо;
- г) жодна з відповідей невірна.

51. Вимогами, що регламентують діяльність фінансових установ в Україні, є:

- а) визначення основним видом діяльності фінансової установи надання фінансових послуг;
- б) заборона на участь нерезидентів у статутному капіталі фінансової установи;
- в) обов'язкова наявність ліцензії;
- г) усі відповіді вірні.

52. Фінансове посередництво – це:

- а) діяльність щодо управління фінансовими активами;
- б) діяльність з приводу регулювання фінансових ринків та ринків фінансових послуг;
- в) діяльність органів місцевого самоврядування із фінансування окремих об'єктів чи операцій;
- г) діяльність, що полягає в акумуляції суб'єктами ринку вільних грошових коштів і розміщенні їх від свого імені в дохідні активи.

53. До фінансових посередників належать:

- а) пенсійні фонди;
- б) лізингові компанії;
- в) комерційні банки;
- г) усі відповіді вірні.

54. Фінансові посередники це:

- а) банківські установи, що акумулюють вільні грошові кошти суб'єктів ринку в обмін на власні зобов'язання і надають їх суб'єктам, які потребують додаткових грошових ресурсів для забезпечення свого функціонування і розвитку;
- б) небанківських фінансово-кредитні установи, що акумулюють вільні грошові кошти суб'єктів ринку в обмін на власні зобов'язання і надають їх суб'єктам, які потребують додаткових грошових ресурсів для забезпечення свого функціонування і розвитку;
- в) фінансові установи, сферою спеціалізації яких є акумуляція значних сум коштів підприємств і населення на достатньо тривалі періоди;

г) фінансово-кредитні установи, які здійснюють перерозподіл грошових коштів від власників заощаджень до позичальників.

55. До категорії інвестиційних посередників належать:

- а) інститути спільного інвестування;
- б) фінансові компанії;
- в) інвестиційні банки;
- г) усі відповіді вірні.

56. Установою, що може надавати кредити за рахунок залучених коштів, є:

- а) комерційний банк;
- б) лізингова компанія;
- в) страхова компанія;
- г) усі відповіді вірні.

57. До якого виду банківських операцій відноситься надання кредиту суб'єкту малого бізнесу:

- а) до активних;
- б) до пасивних;
- в) до послуг;
- г) жодна з відповідей невірна.

58. Що належить до банківських ресурсів?:

- а) залучені та запозичені кошти;
- б) власний капітал;
- в) власні, залучені, запозичені кошти;
- г) власний капітал та запозичені кошти.

59. Які з наведених банків України є спеціалізованими:

- а) Приватбанк;
- б) Ощадбанк;
- в) Укргазбанк;
- г) Райффайзен Банк Аваль.

60. Що являють собою залучені кошти комерційного банку:

- а) вклади фізичних осіб;
- б) вклади юридичних та фізичних осіб;
- в) вклади підприємств, установ та організацій;
- г) жодна з відповідей невірна.

61. Чим відрізняється діяльність ощадних банків від діяльності комерційних банків?:

- а) набором операцій, які виконуються;

- б) орієнтацією на обслуговування фізичних осіб;
- в) вимогами до формування статутного капіталу;
- г) відсутністю у переліку цілей максимізації прибутку.

62. Головним завданням центрального банку є:

- а) обслуговування комерційних банків;
- б) контроль за дотриманням комерційними банками вимог чинного законодавства;
- в) забезпечення сталості національної грошової одиниці;
- г) фінансове обслуговування уряду.

63. Яким шляхом формується статутний капітал комерційного банку, створеного у формі акціонерного товариства?:

- а) випуску акцій та облігацій;
- б) випуску простих та привілейованих акцій;
- в) внесків засновників;
- г) випуску акцій та державних облігацій.

64. Хто встановлює мінімальний розмір статутного капіталу комерційних банків:

- а) центральний банк;
- б) збори акціонерів;
- в) Правління банку;
- г) центральна виконавча влада.

65. Які з названих функцій виконує банк банків?:

- а) кредитує уряд;
- б) здійснює розрахунково-касове обслуговування комерційних банків;
- в) зберігає золото-валютний запас країни;
- г) здійснює валютне регулювання.

66. Для чого центральний банк купує валюту на валютному ринку?:

- а) щоб знизити курс іноземної валюти;
- б) щоб підвищити курс іноземної валюти;
- в) щоб підвищити курс національної валюти;
- г) щоб поповнити золото-валютний запас.

67. Оперативний лізинг – це:

- а) договір лізингу, за яким лізингодержувач отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, не менший того, за який амортизується 60 відсотків вартості об'єкта лізингу, визначеної на день укладення договору. Після закінчення терміну договору об'єкт лізингу переходить у власність лізингодержувача або може бути придбаний ним за

залишковою вартістю;

б) договір лізингу, який передбачає набуття лізингодавцем майна у власника і передачу цього майна йому у лізинг;

в) договір лізингу, за яким лізингоодержувач отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, менший того, за який амортизується 90 відсотків вартості об'єкта лізингу, визначеної на день укладення договору. Після закінчення терміну договору об'єкт лізингу підлягає поверненню лізингодавцю;

г) жодна з відповідей невірна.

68. Залежно від рівня диверсифікації активів інститути спільного інвестування класифікуються наступним чином:

а) диверсифіковані, кваліфікаційні, недиверсифіковані, інтервальні;

б) спеціалізовані, недиверсифіковані, кваліфікаційні, закриті;

в) диверсифіковані, спеціалізовані, недиверсифіковані, інтервальні;

г) диверсифіковані, спеціалізовані, недиверсифіковані, кваліфікаційні.

69. Фінансові компанії – це:

а) небанківські інститути фінансового ринку, що надають широкий спектр фінансових послуг фізичним особам;

б) небанківські інститути фінансового ринку, що спеціалізуються на наданні споживчих позик;

в) небанківські інститути фінансового ринку, що надають кредити фізичним і юридичним особам;

г) юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг на підставі відповідної ліцензії, виданої регулятором.

70. За можливістю нарахування відсотків (розподілу доходів) внески членів кредитної спілки включають:

а) внески, на які повинні нараховуватися відсотки;

б) внески, на які відсотки не нараховуються (дохід не розподіляється);

в) внески, на які може розподілятися дохід;

г) усе перераховане.

71. До послуг кредитних спілок належать:

а) здійснення певних видів розрахункових операцій;

б) надання кредитів;

в) залучення депозитів;

г) усі відповіді вірні.

72. Фінансовий лізинг – це:

а) договір лізингу, за яким лізингоодержувач отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, не менший того, за який

амортизується 60 відсотків вартості об'єкта лізингу, визначеної на день укладення договору. Після закінчення терміну договору об'єкт лізингу переходить у власність лізингоодержувача або може бути придбаний ним за залишковою вартістю;

б) договір лізингу, який передбачає набуття лізингодавцем майна у власника і передачу цього майна йому у лізинг;

в) договір лізингу, за яким лізингоодержувач отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на термін, менший того, за який амортизується 90 відсотків вартості об'єкта лізингу, визначеної на день укладення договору. Після закінчення терміну договору об'єкт лізингу підлягає поверненню лізингодавцю;

г) жодна з відповідей невірна.

73. Лізингова угода передбачає виконанні таких умов:

а) надання лізингодавцем майна у виключне користування на певний термін лізингоодержувачу;

б) лізингоодержувач за договором лізингу в кінці визначеного терміну, як правило, набуває об'єкт лізингу у власність;

в) лізингоодержувач сплачує лізингодавцю періодичні лізингові платежів;

г) усі відповіді вірні.

74. До прямих учасників лізингової угоди належать:

а) лізингові фірми і компанії;

б) виробничі підприємства;

в) покупець майна;

г) усі перераховані суб'єкти.

75. Для оперативного лізингу не характерна така ознака:

а) внаслідок того, що строк лізингового договору значно менший нормативного строку служби майна, лізингодавець не розраховує відшкодувати вартість майна за рахунок платежів від одного лізингового контракту;

б) право вибору майна і його продавця належить лізингоодержувачу;

в) в лізинг передається не спеціально придбане майно за замовленням лізингоодержувача, а наявне в лізинговій компанії;

г) після закінчення строку лізингового договору майно, як правило, повертається лізингодавцю.

76. За типом майна розрізняють:

а) лізинг рухомого майна;

б) лізинг нерухомого майна;

в) лізинг рухомого і нерухомого майна;

г) жодна відповідь невірна.

77. Обов'язками страхувальника є:

- а) тримати в таємниці договірні умови страхування;
- б) вчасно вносити страхові платежі;
- в) здійснювати страхові виплати;
- г) усі відповіді вірні.

78. Складовими системи недержавного пенсійного забезпечення є:

- а) недержавні пенсійні фонди;
- б) пенсійні програми страхових компаній;
- в) індивідуальні пенсійні вклади;
- г) всі відповіді вірні.

79. Страхова премія – це:

- а) ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування;
- б) грошова сума, яку страхувальник зобов'язаний сплатити страховику згідно з договором страхування;
- в) грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку;
- г) грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування при настанні страхового випадку.

80. Які з названих видів страхування не належать до обов'язкового:

- а) страхування засобів водного транспорту;
- б) страхування життя;
- в) медичне страхування;
- г) страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини.

81. Послугами недержавних пенсійних фондів є:

- а) відкриття іменних пенсійних рахунків;
- б) здійснення пенсійних виплати за умови настання пенсійного віку;
- в) розміщення пенсійних внесків на депозитних рахунках;
- г) усі відповіді вірні.

82. До видів добровільного страхування не належить:

- а) страхування майна;
- б) страхування фінансових ризиків;
- в) особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;
- г) страхування життя.

83. Страховий поліс є:

- а) контрактом, згідно з яким власник поліса зобов'язаний сплатити страховій компанії обумовлені суми в майбутньому при настанні певних подій;

- б) зобов'язанням власника і активом страхової компанії;
- в) контрактом, згідно з яким власник поліса сплачує премії страховій компанії в обмін на зобов'язання компанії сплатити обумовлені суми в майбутньому при настанні певних подій;
- г) жодна з відповідей невірна.

84. Страхова виплата – це:

- а) виплата, яка здійснюється страховиком у межах страхової суми за договорами майнового страхування і страхування відповідальності при настанні страхового випадку;
- б) плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний виплатити страховику згідно з договором страхування;
- в) грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку;
- г) грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування при настанні страхового випадку.

85. Страхування за формою його здійснення поділяється на:

- а) обов'язкове страхування, добровільне страхування;
- б) майнове, особисте страхування, страхування відповідальності;
- в) страхування життя, ризикове страхування;
- г) страхування фізичних осіб, страхування юридичних осіб.

86. Страхові компанії це фінансові посередники, які:

- а) мають ліцензію на здійснення страхової діяльності;
- б) здійснюють виплати своїм клієнтам при настанні певних подій, обумовлених у договорі страхування;
- в) приймають на себе ризики власників страхових полісів та отримують плату за прийняті ризики;
- г) усі відповіді вірні.

6. Самостійна робота студентів

Метою самостійної роботи студентів є формування у майбутніх фахівців навичок системного мислення при вивченні особливостей функціонування усіх елементів ринкової інфраструктури та вміння застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності їх впливу на діяльність суб'єктів бізнесу.

Самостійна робота охоплює вивчення теоретичного матеріалу в позааудиторному режимі, самоконтроль за допомогою запропонованих тестових завдань та підготовку до тренінгів за пропонованою тематикою.

Підсумком самостійної роботи студентів має бути виконання дослідження на самостійно обрану тему, виходячи із переліку питань, винесених на самостійне вивчення.

№ пп	Зміст самостійної роботи	К-ть годин
1.	ТЕМА 1. Сутність та структура ринку 1. Еволюція розвитку ринку в сучасних умовах. 2. Формування попиту і пропозиції на товарних ринках. 3. Вітчизняний ринок капіталів: правові аспекти регулювання. 4. Валютний ринок України в умовах цінової нестабільності. Література: 3, 4, 5, 6, 7, 11, 13.	6
2.	ТЕМА 2. Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика 5. Елементи ринкової інфраструктури, їх характеристика. 6. Характеристика макrorівня ринкової інфраструктури. 7. Характеристика мезорівня ринкової інфраструктури. 8. Характеристика мікрорівня ринкової інфраструктури. Література: 1, 2, 3, 8, 10, 14, 17, 19, 20.	5
3.	ТЕМА 3. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі 1. Чинники впливу на розвиток оптової торгівлі в Україні. 2. Вимоги до товарних бірж. 3. Види біржових угод, їх характеристика. 4. Характеристика різних видів оптових ярмарків. 5. Стан та перспективи розвитку товарних бірж в Україні. 6. Оцінка стану біржової діяльності на вітчизняному ринку. Література: 4, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 18, 21.	6
4.	ТЕМА 4. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення 1. Класифікація та особливості діяльності рекламних посередників. 2. Маркетингові комунікації та їх види. 3. Технології та напрямки діяльності рекламних посередників. 4. Персональні продажі: переваги, недоліки та сфера застосування. 5. Роль Інтернет-маркетингу в діяльності підприємницьких структур в Україні. Література: 8, 9, 11, 12, 13, 18, 20, 21.	6

5.	ТЕМА 5. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі 1. Діяльність Торгово-промислової палати України. 2. Характеристика діяльності найбільших світових фондових бірж. 3. Характеристика діяльності найвпливовіших вітчизняних бізнес-асоціацій. 4. Напрямки діяльності громадських об'єднань підприємців в регіоні, їх характеристика. Література: 1, 4, 5, 6, 8, 9, 14, 19, 21.	6
6.	ТЕМА 6. Роль та місце банків в ринковій інфраструктурі 1. Характеристика універсальних і спеціалізованих комерційних банків, особливості їх діяльності. 2. Банківські платіжні системи, їх роль та значення в розрахунках. 3. Банківські ризики, особливості та цілі ризик-менеджменту в банках. 4. Банківське кредитування реального сектору економіки в Україні: стан та перспективи. 5. Новітні послуги комерційних банків, їх роль у розвитку бізнесу. Література: 2, 4, 7, 8, 9, 14, 18, 19, 20.	6
7.	ТЕМА 7. Небанківські посередники в інфраструктурі фінансового ринку 1. Роль і функції фінансових посередників у розвитку ринкової економіки. 2. Діяльність інвестиційних посередників на ринку, механізм кредитування ними суб'єктів господарювання. 3. Організаційно-економічні аспекти діяльності кредитних спілок. 4. Економіко-правові основи лізингової діяльності. Література: 2, 4, 7, 8, 9, 14, 18, 19, 23, 26, 27.	6
8.	ТЕМА 8. Пенсійні фонди та страхові компанії як фінансові посередники грошового ринку Діяльність недержавних пенсійних фондів: світовий досвід та вітчизняні реалії. Особливості ринку страхових послуг в Україні. Страхові ризики, механізм їх зменшення. Оцінка стану та визначення напрямів розвитку пенсійної системи України. Література: 2, 5, 7, 8, 9, 14, 18, 20, 21.	5
9.	ТЕМА 9. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура 1. Види консультантів, характеристика їх послуг. 2. Особливості діяльності аудиторських фірм. Законодавство України про аудит. 3. Види юридичного консалтингу, їх характеристика. 4. Особливості підприємницької діяльності у сфері юридичного консалтингу. 5. Оцінка стану та перспектив розвитку ринку консалтингових послуг в Україні. Література: 5, 8, 9, 11, 15, 16, 18, 19, 20.	6

10.	ТЕМА 10. Державні інституції в ринковій інфраструктурі 1. Завдання і функції органів податкової служби на регіональному рівні. 2. Роль митної служби у забезпеченні ефективності економіки. 3. Повноваження і завдання регіональних органів Держаної регуляторної служби України. 4. Контроль за додержанням законодавства про захист прав споживачів. 5. Державний ринковий нагляд, його особливості. 6. Контроль у сфері виконання робіт і послуг. 7. Контроль у сфері внутрішньої торгівлі та ціноутворення. Література: 1, 3, 4, 8, 9, 11, 14, 18, 19.	5
11.	ТЕМА 11. Матеріальні елементи ринкової інфраструктури 1. Критерії віднесення транспорту до ринкової інфраструктури. 2. Характеристика стану дорожнього господарства в регіоні. 3. Види складів та доцільність їх використання в процесі підприємницької діяльності. 4. Послуги зв'язку, їх особливості та перспективи розвитку. 5. Структура енергетичної галузі України, її характеристика. 6. Перспективи розвитку світової енергетики. Література: 2, 4, 12, 13, 17, 18, 20, 21.	6
	Разом	63

7. Тренінг з дисципліни (для студентів денної форми навчання)

Організація проведення тренінгу

1. *Вступна частина* проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. *Організаційна частина* полягає у створенні робочого настрою у студентській групі, ознайомленні з правилами проведення тренінгового заняття та умов підбиття підсумків.

3. *Практична частина* реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю 4-5 осіб шляхом виконання завдань чи вирішення проблемних питань тренінгового заняття.

4. *Підведення підсумків* відбувається шляхом обговорення результатів виконання тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів, обміну думками з питань, винесених на тренінгове заняття.

Тематика тренінгу

1. *Тема тренінгу:* Визначення показників рентабельності лізингових та біржових операцій. Оцінка доцільності інвестування.

2. *Тема тренінгу:* Оцінка стану інфраструктури вітчизняного ринку в результаті військових дій росії. Перспективи відновлення: виклики та можливості.

8. Комплексне практичне індивідуальне завдання (для студентів денної форми навчання)

У процесі виконання КППЗ, разом із теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити, навчатися вирішувати науково-прикладні актуальні завдання, письмово викладати свої міркування та висновки.

Тема КППЗ з дисципліни «Ринкова інфраструктура» має бути персональною для кожного студента. *Тема обирається з наведеного переліку та може змінюватись, уточнюватись викладачем в процесі вибору студентом напрямку дослідження.*

КППЗ виконується кожним студентом самостійно і подається на розгляд викладачеві у вигляді письмової дослідницької роботи (5-8 сторінок друкованого тексту формату А4, презентації тощо), в якій наводяться результати проведеного аналізу та висновки за наведеною тематикою. У випадку виникнення певних труднощів при написанні КППЗ студент повинен звернутися за консультацією до викладача.

Тематика

КППЗ з дисципліни «Ринкова інфраструктура»

1. Перспективи розвитку регіональної ринкової інфраструктури.
2. Втрати та руйнування ринкової інфраструктури України спричинені війною з росією: аналітична оцінка.
3. Напрямки економічного відновлення ринкової інфраструктури України після війни.
4. Продовольча безпека та аграрний сектор України: інфраструктурний аспект.
5. Відновлення інфраструктури на деокупованих територіях: досвід і перспективи.
6. Делокація бізнесу в період війни: досвід та перспективи (на прикладі окремих підприємств та регіонів).
7. Порівняльна характеристика стану ринкової інфраструктури України до та в період війни (можна на прикладі окремих складових інфраструктурного забезпечення).
8. Перспективи відбудови України після війни: можливості, проекти, загрози.
9. Перспективні напрямки розвитку енергетики.
10. Перспективи розвитку товарних бірж в Україні.
11. Перспективи страхового ринку України.
12. Торгово-промислові палати та їх роль у розвитку підприємництва.
13. Проблеми і перспективи розвитку аудиторських послуг в Україні.
14. Виставково-ярмаркова діяльність, її роль у розвитку товарного ринку.
15. Стан і перспективи розвитку консалтингових послуг в Україні.

16. Рекламні посередники на регіональному ринку.
17. Маркетингові посередники на ринку товарів і послуг України.
18. Банківська система України в контексті інфраструктурного забезпечення ринку: оцінка стану та перспективи розвитку.
19. Перспективи розвитку фондового ринку в Україні.
20. Перспективи регіонального ринку лізингових послуг.
21. Перспективи розвитку кадрового консалтингу в Україні.
22. Юридичний консалтинг, його роль у розвитку підприємництва.
23. Вплив громадських об'єднань підприємців на розвиток бізнесу: проекти, оцінка, тенденції.
24. Транспортна інфраструктура регіону: стан і перспективи.
25. Перспективи розвитку галузі зв'язку в Україні.

9. Методи навчання та оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- розрахункові роботи;
- аналітичні дослідження за окремими темами дисципліни;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання результатів КППЗ;
- екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ринкова інфраструктура» визначається як *середньозважена величина*, залежно від питомої ваги кожного залікового модуля.

Остаточна оцінка з дисципліни розраховується таким чином.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)
20%	20%	20%	40%
___ тиждень	___ тиждень	___ тиждень	

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ)
URL: <https://smida.gov.ua/about>.
2. Белінський П. Механізми розвитку ринкової інфраструктури в Україні. *Вісник НАН України*. 2012. № 4. С. 15-23.
3. Бойчик І. М. Ринкова інфраструктура: сутність та характеристика. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3 [20]. С. 34-41.
4. Бойчик І. М. Функціональні елементи ринкової інфраструктури та їх вплив на діяльність виробничих підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 8 [46]. С. 25-32.
5. Бойчик І.М., Спяк Г.І., Волошин О.П. Теоретико-організаційні аспекти оптимізації діяльності торговельних підприємств на засадах логістики. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. № 3. С. 156-170. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41000/1/%D0%91%D0%BE%D0%B9%D1%87%D0%B8%D0%BA.pdf>
6. Бойчик І., Собко О., Спяк Г. Економіка та управління торговим підприємством. Тернопіль, 2021. 280 с.
7. Бойчик І.М., Собко О.М., Спяк Г.І. Основні тренди розвитку роздрібної торгівлі України в період нестабільності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2021. № 7. С. 38-46 URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16281604879768.pdf>
8. Бойчук Р. М., Гречаник Б. В. Формування інфраструктури інноваційного забезпечення розвитку малого бізнесу. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file>.
9. Брунець Б. Р. Сутність означення поняття інфраструктура. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.5. С. 372-377.
10. Глуценко Т. С., Добрянська В. В. Тенденції та перспективи розвитку рекламно-комунікаційного ринку України. *Бізнес Інформ*. 2015. № 4. С. 327-332. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-4_0-pages-327_332.pdf.
11. Жежуха В. Й., Маслак О. О., Маслак В. О. Ринкова інфраструктура та її вплив на економічне зростання виробництва: теоретичні та прикладні засади : монографія. Львів, 2010. 204 с.
12. Лесная О.С. Вплив ринкової інфраструктури на розвиток підприємництва на сучасному етапі. URL: http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr.
13. Морозов Т. Складові та концептуальна модель державної політики розбудови національної технологічної інфраструктури. *Економіст*. 2012. №10. С.50-52.
14. Пилявець В. М., Озима В. В., Заруба В. П. Інфраструктура товарного ринку : навч. посібник. К. : Аграрна освіта, 2015. 255 с.

15. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник. Х. : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.
16. Рекуненко І. І. Інфраструктура фінансового ринку України: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. 411 с.
17. Сімків Л. Є. Ринкова інфраструктура: елементи та значення в ринковій економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України : зб. наук. пр.* 2020. Вип. 4 (144). С. 3-7.
18. Солодкий М. О., Резнік Н. П., Яворська В. О. Основи біржової діяльності : навчальний посібник / за ред. М. О. Солодкого. К. : ЦП Компрінт, 2017. 450 с.
19. Спяк Г. І., Собко О. М., Бойчик І. М. Елементи ринкової інфраструктури в інституційному забезпеченні підприємництва. *Актуальні питання розвитку науки та освіти* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 30-31 серпня 2021 року). Львів, Львівський науковий форум, 2021. С.15-17.
20. Спяк Г. І., Фастовець М. М. Фінансове забезпечення розвитку підприємництва в Україні: інституційна складова. *Економічний аналіз.* 2019. Том 29. № 4. С. 67-79.
21. Шканова О.М. Інфраструктура товарного ринку: навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2016. 320 с.

Додаткова

1. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436>.
2. Гризовська Л. О., Романова А. В. Маркетинг інновацій як інструмент успішного бізнесу. *Економіка та суспільство.* 2018. Випуск 16. С. 301-307.
3. Гросул В. А., Жилиякова О. В. Оцінка турбулентності зовнішнього середовища в системі антикризового управління підприємством. *Economic Annals-XXI.* 2015. 3-4 (2). С. 51-54.
4. Еш С. М., Гончаренко А. С. Роль фондових бірж у розвитку економіки України. *Наукові праці Національного університету харчових технологій.* 2020. Т. 26, № 1. С. 63-70.
5. Жупаненко В. М. Сучасне трактування інфраструктури економіки. *Облік і фінанси АПК: освітній портал.* URL: <http://magazine.faaaf.org.ua/suchasne-traktuvannya-infrastrukturi-ekonomiki.html>.
6. Іванова Н. В. Ринкова інфраструктура та її місце в регіональному економічному просторі. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/28-2017/4.pdf>.
7. Краєвська А. С. Розвиток підприємництва в умовах інституційної невизначеності. *Вісник Вінницького політехнічного інституту.* 2016. № 3. С.33-40.

8. Мацук З. Архітектоніка інфраструктури ринку цінних паперів. *Фінанси України*. 2018. № 5. С. 94-109.
9. Мацук З. А., Шийко В. І. Біржова інфраструктура ринку цінних паперів: прагматика та проблематика. *Гроші, фінанси і кредит*. 2018. Випуск 25. С.715-722.
10. Мацьків Р.Т., Топольницька Т.Б. Інфраструктура ринків: підходи до класифікації. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/65.pdf.
11. Об'єм рекламно-комунікаційного ринку України 2020 і прогноз об'ємів ринку 2021. Всеукраїнська рекламна коаліція. URL: <https://vrk.org.ua/ad-market/> (дата звернення: 17.02.2021).
12. Ольвінська Ю. О., Самотоєнкова О. В. Розвиток інфраструктури малого і середнього бізнесу в Україні. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1203/3>.
13. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. Дата оновлення 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
14. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. Дата оновлення 19.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
15. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV (в редакції Закону від 19.06.2020 р. № 738-IX). Дата оновлення 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
16. Про товарні біржі : Закон України від 10.12.1991 р. № 1956-XII (в редакції Закону від 19.06.2020 р. № 738-IX). Дата оновлення 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
17. Рачинська Г. В., Лісовська Л. С. Система інфраструктурного забезпечення підприємств малого і середнього бізнесу. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15904/1/32_2112.
18. Резнік Н. П., Дяченко Я. Є. Проблеми та перспективи формування фондових бірж в Україні. *Сучасні питання економіки і права*. 2018. Вип. 1. С. 119-128.
19. Савченко В. Ф. Інфраструктура національної економіки як необхідна умова економічного зростання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2016. Вип. 1 (47). Т.2. С.180-187.
20. Смолюх Т.І. Вплив елементів інформаційно-аналітичної ринкової інфраструктури на підприємництво. *Формування механізмів управління якістю та підвищення конкурентоспроможності підприємств* : VIII Міжнародна науково-практична Інтернет - конференція студентів, аспірантів та молодих вчених: тези доповідей (Дніпро, 23 березня 2017 р.) Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2017. С. 184-185.
21. Стирський М. В. Макро- та мікроекономічна ефективність фондових бірж України. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 38-43.

22. Шендерівська Л. П., Карпінська В. В., Шумак З. А. Актуальні види рекламування продукції видавництв (за результатами опитування молоді). Поліграфія і видавнича справа. 2020. № 2 (80). С. 168-175. URL: <http://pvs.uad.lviv.ua/static/media/2-80/17.pdf>.

23. Rosenstein-Rodan P. N. Problems of industrialization of eastern and southeastern Europe. The Economic Journal. 1943. Vol. 53(210). Pp. 202-211.

24. Samuelson P. H. Foundation of Economic Analysis. Cambridge, 1947.

Навчально-методичне видання

**Собко Ольга Миколаївна, Спяк Галина Іванівна,
Бойчик Ірина Михайлівна**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура»

Підп. до друку 15.05.2022.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Умов.-друк. арк. 2,33. Обл.-вид. арк. 2,5.
Тираж 60 прим.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000
телефони 38(0352) 52-75-00, 38(0352) 52-61-61